

2005

þÿ ¢ ¿ À Á ¬ Ã ¹ ½ ¿ ã ä . ã ¹ ¬ ä é ½ ÿ »

Georgi, Neratzia Julia

þÿ ¢ µ Ç ½ ¿ » ¿ ³ ¹ ⁰ ì • ⁰ À ± ¹ ´ µ Å Ä ¹ ⁰ ì - ´ Á Å ¼ ± š ± ² ¬ » ± Â (¢ • ™). ¢ ¼ ® ¼ ± ´ Á Ç ¹ Ä µ ⁰ Ä ¿ ½ ¹ ⁰ ®

<http://hdl.handle.net/11728/7548>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Το Πράσινο στη σκιά των Ολυμπιακών Έργων

Τζούλια Τζώρτζη
Δρ Αρχιτέκτων Τοπίου,
Newcastle University
Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. - Δ/νση Ειδικών Έργων
Αναβάθμισης Περιοχών

Μαρία Καπνιστού
Αρχιτέκτων Μηχανικός,
Αρχιτέκτων Τοπίου MLA,
Harvard University
Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. - Δ/νση Ειδικών Έργων
Αναβάθμισης Περιοχών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια της προετοιμασίας της Ελλάδας, για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, προγραμματίστηκαν και πραγματοποιήθηκαν πολλά έργα, όπως:

- Αθλητικές Εγκαταστάσεις (π.χ. Ο.Α.Κ.Α., Κωπηλατοδρόμο Σχινιά, Εγκαταστάσεις στο Ελληνικό, κλπ.)
- Αναβάθμιση Δήμων (π.χ. αναπλάσεις πάρκων, πλατειών, παιδικών χαρών, δρόμων και πεζοδρομίων, κλπ.)
- Συγκοινωνιακά (π.χ. διάνοιξη Λεωφόρου Μαραθώνος-Μαραθώνια Διαδρομή, κόμβος Λεωφόρου Κηφισού και Λεωφόρου Ποσειδώνος, Αττική Οδός, κλπ.)
- Αποκαταστάσεις Λατομείων (Σελεπίτσαρι, κλπ.) και άλλα.

Στα περισσότερα, αν όχι σε όλα αυτά τα έργα, υπήρχε η ανάγκη αποκατάστασης, διαμόρφωσης και αναβάθμισης του τοπίου. Δηλαδή εκτός από τα αμιγώς έργα Ανάπλασης, πραγματοποιήθηκαν έργα εγκατάστασης φυτικού υλικού και αρδευτικού δικτύου στον περιβάλλοντα χώρο γύρω ή κατά μήκος των Ολυμπιακών Έργων. Επίσης, διασφαλίστηκε η συντήρησή τους μετά την ολοκλήρωση του έργου, από 6 έως 15 μήνες, ανάλογα με το πότε αναλαμβάνουν τη διαχείριση οι αρμόδιοι φορείς.

Έτσι τα Ολυμπιακά Έργα περιλάμβαναν έργα πρασίνου, κυρίως σε Αστικό Περιβάλλον, βελτιώνοντας σημαντικά το μικροκλίμα του χώρου αλλά και αναβαθμίζοντας αισθητικά και λειτουργικά την ευρύτερη περιοχή.

Μέσα από τέτοια παραδείγματα έργων πρασίνου η παρούσα εργασία θα παρουσιάσει την αλλαγή του χώρου:

- πριν γίνει το έργο,
- κατά τη διάρκεια του έργου και
- σήμερα,

έτσι ώστε να φανεί η επίδραση της παρέμβασης στην ευρύτερη περιοχή. Θα αναφερθούν κάποια βασικά θέματα και δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε με τα έργα πρασίνου ως «υποέργα» των Ολυμπιακών Έργων. Στο τέλος, τα συμπεράσματα αναφέρονται ως αποτίμηση των έργων πρασίνου που υλοποιήθηκαν «στη σκιά των Ολυμπιακών Έργων».

1. Έργα Ολυμπιακών Αναπλάσεων

Στην εργασία αυτή θα αναφέρουμε παραδείγματα έργων πρασίνου τα οποία έγιναν με αφορμή τα Ολυμπιακά Έργα και αφορούν σε διαφορετικές κατηγορίες παρεμβάσεων στο Αστικό Περιβάλλον. Δηλαδή θα αναφερθούμε:

- 1) Στο έργο Διαμορφώσεων και Αναπλάσεων της Λεωφόρου Μαραθώνος, ως μεγάλο

- Γραμμικό Οδικό έργο διάνοιξης ενός υπερτοπικής σημασίας δρόμου, 26 χιλιομέτρων.
- 2) Στο έργο Διαμορφώσεων και Αναπλάσεων του Κόμβου Λεωφόρου Κηφισού και Λεωφόρου Ποσειδώνος, ως μεγάλο Οδικό έργο κόμβου 15 διαφορετικών κατευθύνσεων.
  - 3) Στο έργο Διαμόρφωσης και Ανάπλασης της Πλατείας Κολωνακίου, στην Αθήνα, ως έργο Ανάπλασης κεντρικής Ιστορικής Αστικής Πλατείας.
  - 4) Στο έργο Διαμόρφωσης και Ανάπλασης της Πλατείας Ζαρίφη, στη Νέα Σμύρνη, ως έργο Ανάπλασης Αστικής Πλατείας (γειτονιάς).
  - 5) Στο έργο Διαμόρφωσης και Ανάπλασης της Παιδικής Χαράς, στη Νέα Σμύρνη, ως έργο Ανάπλασης Αστικής Παιδικής Χαράς (γειτονιάς).

1.1 Διαμορφώσεις και Αναπλάσεις της Λεωφόρου Μαραθώνος (Μεγάλο Γραμμικό Οδικό έργο διάνοιξης ενός υπερτοπικής σημασίας δρόμου, 26 χιλιομέτρων)

1.1.1 Σημαντικότητα έργου για την άμεση και ευρύτερη περιοχή

Διεύρυνση της Λεωφόρου Μαραθώνος από μία λωρίδα ανά κατεύθυνση σε δύο, σημαίνει πολύ μεγαλύτερο αριθμό αυτοκινήτων άρα και ατόμων που έχουν πρόσβαση στις Ανατολικές περιοχές της Αττικής. Επίσης σημαίνει πιο γρήγορη και άνετη πρόσβαση τόσο για τους κατοίκους της περιοχής όσο και για τους επισκέπτες. Με άλλα λόγια δημιουργείται η υποδομή για την ανάπτυξη της περιοχής, αλλά αν αυτή γίνει ανεξέλεγκτα μπορεί να τη ζημιώσει μακροπρόθεσμα.

1.1.2 Πριν και μετά το έργο: αποτίμηση έργου

Πριν το έργο, η Λεωφόρος Μαραθώνος ήταν ένας υπερφορτωμένος δρόμος, δυσλειτουργικός, χαμηλής αισθητικής και μεγάλης ταλαιπωρίας. Μετά το έργο αναβαθμίστηκε λειτουργικά και αισθητικά και η πρόσβαση στην Ανατολική Αττική γίνεται πιο άνετα και ευχάριστα. Όμως εκτός από την υπερτοπική σύνδεση του κέντρου της πόλης με τις περιοχές αυτές, αναβαθμίστηκε και η τοπική σύνδεση των Δήμων και Κοινοτήτων κατά μήκος της Λεωφόρου Μαραθώνος. Πρακτικά οι κάτοικοι μπορούν να κυκλοφορούν πιο άνετα και ασφαλώς, πεζοί ή με ποδήλατο, στα πεζοδρόμιά της, είτε εντός των ορίων του Δήμου είτε από τον ένα Δήμο στον άλλο.

1.2 Διαμορφώσεις και Αναπλάσεις στον Κόμβο Λεωφόρου Κηφισού και Λεωφόρου Ποσειδώνος (Μεγάλο Οδικό έργο κόμβου 15 διαφορετικών κατευθύνσεων)

Μέχρι το 1950 η περιοχή του Ν. Φαλήρου δεν είχε αλλοιωθεί σημαντικά. Υπήρχαν τα ξενοδοχεία τα οποία βέβαια είχαν παλιώσει, η περιοχή είχε αρχίσει να πυκνοκατοικείται, ο σταθμός του Η.Σ.Α.Π ήταν σε λειτουργία αλλά η παραλία δεν είχε ακόμη μπαζωθεί. Πριν ξεκινήσουν οι εργασίες για την κατασκευή του Α/Κ που θα ενώσει τη Λεωφόρο Κηφισού με τη Λεωφόρο Ποσειδώνος στην περιοχή είχαν συντελεσθεί τα ακόλουθα γεγονότα:

- Η παραλία όλη είχε μπαζωθεί και η θάλασσα είχε απομακρυνθεί από την παλαιά γραμμή του κύματος
- Επί των νέων παραλιακών οικοπέδων είχαν σταδιακά κατασκευαστεί η Λεωφόρος Εθνάρχου Μακαρίου (παλαιά παραλιακή) σχεδόν στην υψομετρική στάθμη της παλαιάς παραλίας. Στη συνέχεια κατασκευάστηκε η υπερυψωμένη σε σχέση με την παλαιά στάθμη Λεωφόρος

Ποσειδώνος με τις γέφυρες Καραϊσκάκη που τη συνδέουν με την Οδό Πειραιώς και η Κάτω Διάβαση Φαλήρεως που ήταν η είσοδος του Σ.Ε.Φ από τη Λ. Εθνάρχου Μακαρίου.

- Κατασκευάστηκε το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας
- Κατασκευάστηκαν η Ανισόπεδη Διάβαση Μυρτιδιωτίσης και οι άνω διαβάσεις της Λ. Τροχιοδρόμων πλησίον του σταθμού Η.Σ.Α.Π καθώς και οι δύο κάτω διαβάσεις πεζών Η.Σ.Α.Π-Σ.Ε.Φ.

Η κυκλοφοριακή κατάσταση στην περιοχή ήταν προβληματική, γιατί οι οδηγοί από τα παραλιακά προάστια (Παλαιό Φάληρο, Άλμιο, Γλυφάδα κλπ.) με προορισμό τη Λαμία αλλά και αντίστροφα, ήταν υποχρεωμένοι να διέρχονται μέσω της γέφυρας Καραϊσκάκη για να εισέλθουν στην οδό Πειραιώς και από εκεί στην Εθνική Οδό.

Η παραλιακή ζώνη στην περιοχή των έργων ήταν γεμάτη από βουνά από μπάζα και σκουπίδια, έδινε τη χειρότερη εικόνα στους διερχόμενους οδηγούς και οι κάτοικοι των περιοχών του Ν. Φαλήρου και Μοσχάτου ζώντας σε παραλιακή περιοχή ήταν καταδικασμένοι να μην έχουν ορατή τη θάλασσα αλλά ούτε και πρόσβαση.

1.2.1 Σημαντικότητα έργου για την άμεση και ευρύτερη περιοχή

Ο Α/Κ, μορφής τρομπέτας, διαμορφώνεται στην έξοδο της υπερυψωμένης Λ. Κηφισού, άνωθεν των παραλιακών Λ. Ποσειδώνος και Εθνάρχου Μακαρίου. Περιλαμβάνει έντεκα νέες οδικές γέφυρες, κάθε μία με περισσότερα του ενός ανοίγματα, οι οποίες προστιθέμενες στις υφιστάμενες πέντε γέφυρες του κόμβου διαμορφώνουν ένα σύνολο συνδετήριων κλάδων, οι οποίοι εξυπηρετούν, με απευθείας σύνδεση δεκαέξι συνολικά προορισμούς, με κατευθύνσεις από και προς Λαμία, Πειραιά, Καστέλα, Γλυφάδα, Σ.Ε.Φ., το σταθμό Η.Σ.Α.Π και το νέο τερματικό σταθμό TRAM του Ν. Φαλήρου. Επίσης πραγματοποιήθηκε η επέκταση της υπόγειας πεζοδιάβασης σταθμός Η.Σ.Α.Π-Σ.Ε.Φ., η κατασκευή μεταλλικής άνω διάβασης πεζών Η.Σ.Α.Π – Σ.Ε.Φ. καθώς και εργασίες οδοποιίας επί της νέας Λεωφόρου Ποσειδώνος.

Με τη λειτουργία του Α/Κ συνδέθηκε απ' ευθείας ο Πειραιάς με την Εθνική Οδό (Λαμία) και αντίστροφα, οι περιοχές της παραλιακής ζώνης (Γλυφάδα κλπ.) με την Εθνική Οδό και αντίστροφα, οι περιοχές που γειτνιάζουν με τον κόμβο, το Ν. Φάληρο και το Μοσχάτο, με την Εθνική Οδό αλλά και με τον Πειραιά και τις περιοχές της παραλιακής ζώνης και το Σ.Ε.Φ. και αντίστροφα (Πειραιάς, Γλυφάδα, Ν. Φάληρο, Μοσχάτο).

Επιπρόσθετα μέσω του εσωτερικού δικτύου οδοποιίας, γίνεται και η μετάβαση προς τις αθλητικές και λοιπές εγκαταστάσεις της παραλίας. Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 μέρος της κυκλοφορίας προς και από τις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις εκτός του Σ.Ε.Φ, το στάδιο του ΤΑΕ ΚΩΟ ΔΟ και το στάδιο του BEACH VOLLEY, πραγματοποιήθηκε μέσω του εσωτερικού δικτύου οδοποιίας.

Για την κατασκευή του έργου, σε όλο το διάστημα που εκτελούντο εργασίες, ο σχεδιασμός των κυκλοφοριακών εκτροπών και ρυθμίσεων καθώς και παρακαμπτήριων οδών ικανών να δεχθούν όλο τον κυκλοφοριακό φόρτο χωρίς να δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα ήταν συνεχής.

Γίνεται αντιληπτό ότι το εργοτάξιο σε όλη του την έκταση ήταν διασπασμένο και διαχωρισμένο και με αυτό τον τρόπο αντιμετωπίστηκε η κατασκευή του συνόλου των τεχνικών έργων και κατόπιν των εργασιών οδοποιίας. Για αυτό το λόγο οδηγήσαμε στη συνεχή εφαρμογή εκτροπών της κυκλοφορίας και στη δημιουργία

παρακαμπτήριας οδού για την ολοκλήρωσή του.

1.2.2. Πριν και μετά το έργο: αποτίμηση έργου

Οι κυριότερες επεμβάσεις που αφορούσαν τη διαμόρφωση του τοπίου είναι οι εξής:

- τη βελτίωση του μικροκλίματος
- την ηχοπροστασία από τον κυκλοφοριακό θόρυβο
- την αισθητική βελτίωση του χώρου
- τη δημιουργία περικλειόμενων (framed landscapes) μικροτοπίων προς τον παραθαλάσσιο χώρο
- τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων
- την εναλλαγή σκιαζόμενων και μη ηλιαζόμενων χώρων
- τη δημιουργία ξεχωριστών χώρων στάθμευσης με χώρους φύτευσης ενδιάμεσα σε αυτούς.

1.3 Διαμόρφωση και Ανάπλαση της Πλατείας Κολωνακίου, στην Αθήνα (Ανάπλαση κεντρικής Ιστορικής Αστικής Πλατείας)

1.3.1 Σημαντικότητα έργου για την άμεση και ευρύτερη περιοχή

Η εγκατάλειψη μιας πλατείας όπως η Πλατεία Κολωνακίου, στο κέντρο της Αθήνας, με ιστορία και αναμνήσεις που χαρακτηρίζουν την ευρύτερη περιοχή του Κολωνακίου, είναι πολύ δυσάρεστο και αρνητικό για το σεβασμό που έχει η σύγχρονη πόλη στις ρίζες της. Είναι μια πλατεία που αποτελούσε και αποτελεί σημείο αναφοράς για το κέντρο της Αθήνας, με έντονο το στοιχείο της γειτονιάς που πια έχει πιο υπερτοπικό χαρακτήρα, αφού αποτελεί προορισμό για κατοίκους από όλη την Αττική και επισκέπτες από παντού. Πολλαπλές δραστηριότητες κρατούν ζωντανή την άμεση αλλά και ευρύτερη περιοχή της πλατείας όλες τις ώρες του 24ώρου, όπως καταστήματα, καφέ, κινηματογράφοι, εστιατόρια και νυχτερινά μαγαζιά. Η Πλατεία Κολωνακίου ήταν πάντα ένας σημαντικός κόμβος όλων των παραπάνω.

1.3.2 Πριν και μετά το έργο: αποτίμηση έργου

Πριν την ανάπλαση, η πλατεία είχε πολλά προβλήματα συσσώρευσης σκουπιδιών και άμορφων μαζών μπαζών, καθώς επίσης και παραμελημένων φυτών άλλων ξερών και άλλων που επιβίωναν παρά την αδιαφορία. Εικόνες που κάθε άλλο παρά ταίριαζαν στην Πλατεία Κολωνακίου και στην ευρύτερη «ελίτ» περιοχή της Αθήνας. Με αυτή την κατάσταση η πλατεία δεν ανταποκρινόταν πια στο ρόλο της ως σημείο αναφοράς της γειτονιάς.

1.4 Διαμόρφωση και Ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου της Άρσης Βαρών, στο Σελεπίτσαρι (Ανάπλαση μη ενεργού λατομείου)

1.4.1 Σημαντικότητα έργου για την άμεση και ευρύτερη περιοχή

Στόχος ήταν η περιβαλλοντική ανάπλαση μιας περιοχής βαθιά τραυματισμένη από εξορύξεις. Πιο συγκεκριμένα:

- Μέρος του πάρκου φιλοξενεί αθλητικών δραστηριοτήτων με κορυφαίο το Ολυ-

μπιακό Κέντρο ΑΡΣΗΣ ΒΑΡΩΝ

- Ο χώρος του ανενεργού λατομείου κρίθηκε σκόπιμο να αποδοθεί στο κοινό ως ένα Πάρκο Τέχνης Αναψυχής και Άθλησης. Το Πάρκο αυτό έχει έκταση 700 στρεμμάτων, έχουν άμεση πρόσβαση πάνω από 500.000 κάτοικοι του Ευρύτερου ΠΕΙΡΑΙΑ.

1.4.2 Πριν και μετά το έργο: αποτίμηση έργου

Για το σκοπό αυτό σχεδιάστηκε η πλήρης αναμόρφωση του “σεληνιακού τοπίου” σε ένα έργο πρασίνου, που θα πλαισιώνει αρμονικά ένα πλήθος από δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες.

Το έργο ολοκληρώθηκε πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες και αποτέλεσε κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων έναν πολύ σημαντικό χώρο όπου από όπου είχαν πρόσβαση τα άτομα με ειδικές ανάγκες και επίσης αποτέλεσε ως περιβάλλον χώρος της Άρσης Βαρών χώρος ξεκούρασης και αναψυχής για τους θεατές, εργαζόμενους και αθλητές.

Οι δυσκολίες που παρουσίασε το έργο οφείλονται κυρίως σε διαδικαστικούς λόγους ανάθεσης του έργου που είχε ως αποτέλεσμα την ολοκλήρωση του έργου για διάστημα ενός μήνα. Άλλο πρόβλημα επίσης ήταν η αλατότητα του νερού άρδευσης που αντιμετωπίστηκε με την προγραμματισμένη εξόρυξη νερού από τις γεωτρήσεις. Τέλος, οι εξαιρετικά ακραίες θερμοκρασίες που δημιουργούνταν στις συνθήκες του ανενεργού λατομείου κατά την καλοκαιρινή περίοδο όπου γίνονταν οι φυτεύσεις καθιστούσε ακόμη πιο δύσκολα τις συνθήκες εγκατάστασης της βλάστησης.

Στη συνέχεια, ο χώρος αυτός αποδόθηκε στο κοινό των γύρω περιοχών που σε συνδυασμό με το ανοικτό θέατρο που είχε κατασκευασθεί σε προγενέστερη φάση (όπου γίνονται διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες) αποτέλεσε ένα χώρο αναψυχής, άθλησης και περιπάτου για τους κατοίκους των γύρω περιοχών. Τα μεγάλα σχετικά δένδρα και ο χλοοτάπητας είχαν σαν αποτέλεσμα τη ρύθμιση της θερμοκρασίας κατά την περίοδο του καλοκαιριού. Το υπόγειο δίκτυο άρδευσης που εγκαταστάθηκε έδειξε πολύ καλά αποτελέσματα στο χώρο αυτό και βοήθησε στη γρήγορη ανάπτυξη των φυτών.

1.5 Ανάπλαση Παιδικής Χαράς, στη Νέα Σμύρνη (Ανάπλαση Αστικής Παιδικής Χαράς)

1.5.1 Σημαντικότητα έργου για την άμεση και ευρύτερη περιοχή

Είναι φανερό η σημαντικότητα μιας παιδικής χαράς σε ένα αστικό περιβάλλον, ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχουν αρκετοί άλλοι χώροι για να βγουν λίγο τα παιδιά από τα διαμερίσματα, για να παίξουν και να εκτονωθούν. Οι συνθήκες των πόλεων υπαγορεύουν σε πολλές περιπτώσεις ελάχιστες ευκαιρίες επαφής των παιδιών με το πράσινο, το χώμα, το παιχνίδι έξω σε ένα δημόσιο χώρο συνάντησης και με άλλα παιδιά, με τους γείτονές μας. Κάθε γειτονιά θα έπρεπε να έχει την παιδική χαρά της. Το συγκεκριμένο έργο, έχει ιδιαίτερα σημαντική θέση μέσα στο Δήμο Νέας Σμύρνης αφού γειτνιάζει με το Κλειστό Κολυμβητήριο του Δήμου και έναν παιδικό σταθμό. Έτσι αποτελεί μέρος ενός συγκροτήματος υπαίθριων και μη δημοσίων χώρων και δραστηριοτήτων που αφορούν δημότες διαφορετικών ηλικιών. Ιδιαίτερα, χρειάζονται Παιδικές Χαρές οι οποίες να απευθύνονται σε μικρά παιδιά αφού, αυτές οι

ηλικίες δεν είναι εύκολο να μοιράζονται τον ίδιο χώρο με μεγαλύτερα παιδιά που έχουν άλλες ανάγκες και απαιτήσεις κίνησης και άλλα παιχνίδια.

1.5.2 Πριν και μετά το έργο: αποτίμηση έργου

Πριν το έργο, ο χώρος της παιδικής χαράς ήταν μια εγκαταλελειμμένη παιδική χαρά, όπου είχαν γίνει πολλές ζημιές στην περίφραξη, στα παιχνίδια, στα καθιστικά και στα στέγαστρα. Υπήρχαν ελάχιστα φυτά σε κακή κατάσταση και δεν υπήρχε αρδευτικό σύστημα. Ένας τέτοιος χώρος γρήγορα γεμίζει σκουπίδια και γίνεται στέκι για ανεξέλεγκτες δραστηριότητες που καμιά σχέση δεν έχουν με το ρόλο της παιδικής χαράς. Ένας χώρος σε αυτή την κατάσταση είναι πολύ επικίνδυνος ειδικά όταν δίπλα του υπάρχουν λειτουργίες όπως το κολυμβητήριο και ο παιδικός σταθμός.

Με το έργο που έγινε στον χώρο αυτό, επισκευάστηκαν οι ζημιές, εγκαταστάθηκαν δέντρα, θάμνοι και εδαφοκάλυψη, μπήκε αρδευτικό δίκτυο και καινούργια παιχνίδια. Ο χώρος φυλάσσεται από το Δήμο και παραδόθηκε στη γειτονιά, που αμέσως ανταποκρίθηκε και εκτίμησε το χώρο. Αμέσως άρχισαν γονείς και γιαγιάδες να φέρνουν παιδάκια να παίξουν, όπως και οι δασκάλες από τον παιδικό σταθμό. Όλοι μας είπαν πόσο σημαντικό είναι το έργο που έγινε. Το αποτέλεσμα λοιπόν έγινε απόλυτα αποδεχτό από τη γειτονιά με χαρά και ευγνωμοσύνη και αυτό είναι η απόδειξη για την επιτυχία της παρέμβασης.

2. Συντήρηση

Δεν πρέπει να υποβαθμίζεται η σημαντικότητα της συντήρησης του αστικού πρασίνου. Βέβαια η ίδια η μελέτη θα πρέπει να σέβεται την εντοπιότητα του έργου και να προβλέπει και να περιλαμβάνει την ανάγκη συντήρησης. Έτσι από το σχεδιασμό στη μελέτη και την επιλογή των ειδών των φυτών καθορίζεται η συντήρηση. Σε αυτό βέβαια βοηθάει η εξασφάλιση της σωστής (ποιοτικά και ποσοτικά) άρδευσης του έργου καθώς και το να είναι ξεκάθαρη η ευθύνη διαχείρισης του έργου μετά την ολοκλήρωσή του. Φορείς έργων πρασίνου επιμένουν κατηγορηματικά να μην πραγματοποιούνται καθόλου έργα πρασίνου αν δεν έχει απόλυτα εξασφαλιστεί η άρδευσή του.

3. Συμπεράσματα

- Εκτός από τα πρακτικά αποτελέσματα της άμεσης ανταπόκρισης από τους χρήστες του έργου μπορούν να πραγματοποιηθούν και μετρήσιμα στοιχεία, που να αποδεικνύουν πόσο βελτιώνεται το μικροκλίμα του χώρου και της ευρύτερης περιοχής.

- Η προσφορά άλλωστε της βλάστησης στη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης των κατοίκων της πόλης και την αισθητική του αστικού χώρου είναι γνωστή. Η βελτίωση του αστικού μικροκλίματος επιτυγχάνεται με την επίδραση που έχουν τα φυτά στη μετρίαση της θερμοκρασίας, στην εξισορρόπηση της υγρασίας, στη δέσμευση της σκόνης και των αερίων ρύπων και στη ρύθμιση της κυκλοφορίας του αέρα. Επίσης είναι χαρακτηριστική η συμβολή της βλάστησης στη μείωση των θορύβων καθώς ασκούν ηχομονωτική αλλά και ηχομειωτική επίδραση που μεγαλώνει όσο περισσότεροι είναι οι όροφοι της βλάστησης (όροφος με ποώδη φυτά, θαμνώδης όροφος, όροφος δένδρων). Τα φυτά επίσης με τη βοήθεια της διαδικασίας της εξατμισοδιαπνοής βελτιώνουν το μικροπεριβάλλον τους.

- Ο σχεδιασμός νέων έργων αφορά στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής μας. Κάθε έργο είναι σημαντικό σε ποιους απευθύνεται, ποιοι είναι οι χρήστες δηλαδή, τι ρόλο θα παίξει στην καθημερινότητά τους, τι ρόλο θα παίξει στη γειτονιά και στην ευρύτερη περιοχή. Ο σχεδιασμός θα πρέπει να γίνεται σε πολλά επίπεδα όπως: οικολογικό-περιβαλλοντικό, κοινωνικό, λειτουργικό, αισθητικό, ιστορικό, πολιτισμικό κλπ.

- Τα έργα Αστικού Πρασίνου που έγιναν με αφορμή τα Ολυμπιακά Έργα, ήταν λίγο σαν το «φτωχό συγγενή» των έργων. Δηλαδή μπορούμε να πούμε ότι τα έργα χωρίζονταν σε οικοδομικό μέρος και σε έργο πρασίνου. Όπου το πρώτο αποτελούσε πολύ σημαντικό τμήμα, το έργο πρασίνου ήταν ό,τι προλαβαίναμε στο τέλος. Προτεραιότητα είχε πάντα το οικοδομικό μέρος και έτσι όταν υπήρχαν υπερβάσεις στο κόστος, δυστυχώς η πρώτη σκέψη ήταν να μειώσουμε τον προϋπολογισμό του έργου πρασίνου, μέχρι και να καταργήσουμε το έργο πρασίνου προκειμένου να τελειώσουμε το οικοδομικό.

- Από την άλλη πρέπει να αναλογιστούμε την ευκαιρία που είχαμε με αφορμή τα Ολυμπιακά Έργα για να γίνουν κάποια έργα Πρασίνου. Πολλά από τα έργα Πρασίνου που έγιναν, δεν θα είχαν πραγματοποιηθεί, αν δεν είχαμε την πίεση των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι ανάγκες πρασίνου, ευπρεπισμού και καλής αισθητικής που απαιτούσαν οι προδιαγραφές των Αγώνων για τις Ολυμπιακές πόλεις, καθόρισαν την ανάγκη έργων πρασίνου. Πολλοί Δήμοι επίσης αξιοποίησαν αυτή την ευκαιρία για την ανάπλαση πλατειών, παιδικών χαρών κλπ.